

Utlysning: Energieffektivisering i kulturhistoriskt värdefulla byggnader

Energimyndigheten utlyser 8,5 miljoner kronor inom programmet Spara och Bevara, Energieffektivisering i Kulturhistoriskt värdefull bebyggelse.

Utmaningen är att förverkliga den potential för energieffektivisering som finns i kulturhistoriskt värdefulla byggnader, och att detta samtidigt kan ske på ett varsamt sätt så att byggnadernas kulturhistoriska värden inte förstörs eller förvanskas och att inomhusklimatet bibehålls eller förbättras. Sista ansökningsdag är 5 december 2016, kl 13.00.

Utlysningens syfte är att bidra till att förverkliga den potential för energieffektivisering som finns i kulturhistoriskt värdefull bebyggelse och riktar sig till högskolor, företag och organisationer som bedriver forskning och utveckling inom områden med anknytning till programmet. Vi ser positivt på att forskningsprojekt har en nära koppling till avnämarna för att säkerställa relevans samt underlätta spridning och vidareutveckling av projektresultat.

Spara och bevara är ett tvärvetenskapligt, tillämpat forsknings- och utvecklingsprogram, som ska bidra till utveckling av ny kunskap, metoder och tekniklösningar för energieffektivisering i kulturhistoriskt värdefull bebyggelse utan att dess kulturhistoriska värden förstörs eller förvanskas. Programmet ska inom programområdet bidra till en ökad nationell kompetens och en bestående tvärvetenskaplig och tillgänglig kunskapsgrund samt ska skapa förutsättningar för utveckling av en ändamålsenlig och varsam förvaltning samt kommersiella tjänster och produkter.

Denna utlysning fokuserar på tvärvetenskapliga frågeställningar för energieffektivisering i de större bestånden av byggnader, såväl bostäder som lokaler, med betydande kulturvärden.

Vi betonar särskilt vikten av att ansökan är tydlig med vad som är det specifika kunskapsbidraget från projektet samt hur det förhåller sig till tidigare forskning på området. Vi uppmuntrar samverkan som omfattar tvärvetenskapligt och internationellt kunskapsutbyte, samt en inriktning mot avnämarnas behov av kunskap, tjänster och produkter.

Projekt inom vissa områden uppmuntras särskilt

Energimyndigheten har tillsammans med programrådet för Spara och Bevara identifierat ett antal forsknings- och utvecklingsområden där man särskilt gärna skulle vilja se utökad verksamhet. I denna utlysning välkomnar vi särskilt projekt inom följande områden:

Kategorisering av byggnadsbeståndet. Området syftar till att stärka helhetssynen, bygga upp och utveckla kunskapsbasen kring det nationella beståndet av kulturhistoriskt värdefulla byggnader och kopplingen till

energieffektivisering och koldioxidutsläpp från dessa byggnader ur ett livscykelperspektiv.

Utnyttja gammal teknik i nya tillämpningar: Området syftar till att ta fram ny kunskap och förena äldre och mer moderna tekniker och material i nya innovativa tillämpningar för energieffektivisering inom det bredare beståndet av kulturhistoriskt värdefulla byggnader.

Incitament för energieffektivisering i kulturhistoriskt värdefull bebyggelse: Området syftar till att ta fram ny kunskap som kombinerar samhälls-, privat- eller företagsekonomiska frågor med kulturvård och energieffektivisering.

Synteser: Vi efterfrågar även synteser och kunskapssammanställningar inom programmets olika områden. Synteser kan omfatta hela eller delar av ett område. Syftet med synteser är att beskriva kunskapsläget, analysera och kombinera resultat och dra egna slutsatser, identifiera kunskapsluckor samt hitta nya samband från tidigare forskning och utveckling.

Från forskning till praktik: Dessutom välkomnas projekt som hanterar frågor om hur vi kan förflytta resultat från forskning till praktik, om vanor, beteenden och kunskapsspridning, samt hur enskilda intressenter nås av kommunikation om ny kunskap och vad kunskapen kan leda till hos olika aktörer.

Projekt som beviljas stöd kan tidigast starta 1 februari 2016 och som längst pågå till 31 december 2018.

Hur stor andel av projektets kostnader kan jag få stöd för?

Statligt stöd får beviljas till företag med olika stödnivåer beroende på projektets inriktning. För projekt som inbegriper experimentell utveckling får statligt stöd ges med högst 25 %, för tillämpad forskning högst 50 % och för grundforskning 100 % (länk till [Kommissionens förordning \(EU\) nr 651/2014 + avsnitt](#)). I vissa fall får Energimyndigheten bevilja en högre andel statligt stöd som t ex till små (+ 20 procentenheter) och medelstora (+ 10 procentenheter) företag (Länk till [Kommissionens förordning \(EU\) nr 651/2014 + avsnitt](#)). Det innebär t ex att ett projekt som utförs av ett litet företag och inbegriper experimentell utveckling kan få högst 45 % statligt stöd (25+20). Till projekt som utförs av universitet och högskolor får Energimyndigheten bevilja statligt stöd med upp till 100 % av projektets kostnader. Energimyndigheten kan komma att ställa högre krav på samfinansiering än vad förordningen kräver om vi bedömer att det krävs för att projektet ska kunna ges stöd.

Samfinansieringen kan till exempel utgöras av arbetstid (länk till hur den kan räknas ut), kontanta medel och experimentkostnader. Om det i medfinansieringen ingår statliga pengar ska dessa inte räknas med i samfinansieringen. T ex om ett institut erhåller 25 % av sina rammedel i form av statliga pengar kan endast 75 % av deras projektkostnader räknas som medfinansiering.

Villkor för beviljade projekt

Energimyndighetens beslut om stöd baserar sig på en överenskommen projekt- och kostnadsplan. För att stöd ska kunna betalas ut till beviljade projekt måste

stödmottagaren bekräfta att hen har tagit del av Energimyndighetens beslut och att hen accepterar villkoren för stödet. Utförligare beskrivning av villkoren finns i bilagan nedan.

Så ansöker du

I denna utlysning är det obligatoriskt att till ansökan **bifoga en projektbeskrivning på engelska** på max 5 sidor inklusive figurer, tabeller och referenser. Detta begärs för att internationella experter ska ha möjlighet att granska projektet. Projektbeskrivningen ska innehålla en beskrivning av syftet med projektet, state of the art, vilka resultat projektet förväntas uppnå och hur det ska genomföras.

Ansökan ska skrivas enligt Anvisningar för sökande och lämnas in via Energimyndighetens elektroniska ansökningsverktyg [E-kanalen](#). Tänk på att skaffa användarbehörighet i E-kanalen i god tid eftersom det kan ta några dagar.

Ansökan ska vara skriven så att den som inte är insatt i ämnet har möjlighet att förstå vad projektet handlar om. Ansökan ska beskriva projektets energirelevans och innehålla tydliga del- och slutmål. Målen ska vara mätbara och formulerade på sådant vis att de kan uppfyllas under projektets löptid. Projektbeskrivning ska även innehålla bakgrund och analys av känd kunskap, metodbeskrivning, kostnadsberäkning, sammanfattande budget och plan för resultatspridning.

Den fullständiga ansökan ska vara inlämnad senast den kl 13.00 den 5 december 2016.

Bedömningskriterier

Programmet fördelar sina medel genom utlysningar löpande under programperioden.

Programrådet bedömer ansökningarna och lämnar rekommendation till Energimyndigheten. Denna rekommendation ingår i beredningen av ärendet varefter Energimyndigheten bedömer ansökningarna och fattar beslut.

Det viktigaste kriteriet vid bedömning av ett projekt är dess överensstämmelse med programmets vision, syfte, mål och arbetssätt sammanvägt med:

1. Energirelevans
 - a) Utveckling av energisystemen i hållbar riktning
 - b) Effektivisering av energianvändningen och/eller energitillförseln, även ur ett livscykelperspektiv
 - c) Infrastrukturer som underlättar genomförande eller implementering av resultaten
2. Kunskap och kompetens

- a) Hög vetenskaplig kvalitet t.ex. inomvetenskaplig kvalitet, internationellt konkurrenskraftig forskning och utveckling, starka energiforskningsmiljöer och utvecklingsmiljöer, tvärvetenskaplig styrka och goda nätverk, internationella samarbeten
- b) Svenska aktörer som är konkurrenskraftiga om internationell samfinansiering och/eller
- c) Relevant kompetens hos berörda företag, institut och myndigheter

3. Kommersialisering och nyttiggörande

- a) Identifierade mottagare av kunskap och kompetens
- b) Styrmedel verkar i en riktning som stöder nyttiggörande och kommersialisering
- c) Nationellt och internationellt tillväxtområde
- d) Insatserna genomförs i samverkan med avnämarna
- e) Möjligheter till affärsutveckling för att skapa nya produkter och tjänster

Samtliga punkter är inte tillämpliga på alla typer av projekt.

Beslut om stöd

Energimyndigheten kan komma att begära att du lämnar in en komplettering av ansökan om vi finner skäl för det. Begäran kan gälla t.ex. ökat krav på samfinansiering, förändringar i projektplanen eller utförligare beskrivning av projektiden. Din ansökan kommer att bedömas av programrådet. Programrådet lämnar en rekommendation till Energimyndigheten om vilka projekt som bör beviljas stöd. Slutgiltigt beslut fattas av Energimyndigheten, tidigast i [månad och år]. Du kommer kort därefter att få ett besked av oss om vilket beslut som fattats och med vilka skäl beslutet har fattats.

Bakgrund om programmet

Programmet behandlar energieffektivisering i kulturhistoriskt värdefulla byggnader. Tre fjärdedelar av den uppvärmda arean i det svenska byggnadsbeståndet är äldre än 30 år. En stor del av en- och tvåbostadshusen är uppförda före 1940 och när det gäller flerbostadshus är omkring 25 miljoner m² byggda före 1940, vilket är några fler än de som uppförts under 70-talet. Enligt Energistatistiken har den äldsta gruppen av en- och tvåbostadshusen den sämsta energiprestandan. Sedan förbättras energiprestandan kontinuerligt fram till 1980. Utifrån Energistatistiken kan den totala energianvändningen för olika åldersintervall beräknas. Byggnader uppförda före 1941 står för en fjärdedel av den totala energianvändningen. En minskad energianvändning i den äldsta gruppen av byggnader förbättrar hela det nationella beståndets energiprestanda, vilket ligger väl i linje med Sveriges nationella strategi för energieffektiviserande renovering av byggnader.

Forsknings- och utvecklingsprogrammet Spara och bevara omfattar energianvändning i kulturhistoriskt värdefull bebyggelse över hela dess livscykel. Inom området efterfrågas tvärvetenskaplig forskning med fokus på avnämarr relevanta och problemorienterade frågeställningar. Programmet tar avstamp i frågor rörande energieffektivisering i det äldre byggnadsbeståndet kombinerat med aspekter som bland andra bevarande, brukarrelaterade aspekter, tekniska aspekter, innemiljö, fastighetsekonomi och samhällsekonomi.

Programmet adresserar energieffektivisering kopplat till bevarandet av det nationella kulturarvet av historiska byggnaders arkitektur och konstruktionslösningar. Det forskningssamarbete mellan bevarande- och byggnadsexperts som programmet främjar är unikt inte bara i Sverige utan till stora delar även internationellt. Programmet är ett tvärvetenskapligt, tillämpat forsknings- och utvecklingsprogram, där hög vetenskaplig kvalitet förenas med tillämpat utvecklingsarbete som är inriktat mot avnämarnas behov av kunskap, tjänster och produkter.

En utvärdering av de två tidigare etapperna av programmet bedömer att satsningen är nationellt angelägen med internationell lyskraft samt att programmet är välskött och väl fungerande med engagerade deltagare. Utvärderingen resulterade i en rekommendation om en ytterligare etapp av programmet.

Programmet Spara och bevara omfattar 40 miljoner kronor fördelat över 4 år. Programmet startar i januari 2015 och avslutas i december 2018.

Kontakt

Marie Claesson, marie.claesson@energimyndigheten.se, 016-544 23 30

Jörgen Sjödin, jorgen.sjodin@energimyndigheten.se, 016-544 21 38

Programrådet:

Thomas Korsfeldt, thomas.korsfeldt@telia.com

Vicki Wenander, vicki.wenander@wenanders.se

Annika Haugen, annika.haugen@niku.no

Ryding, Otto, otto.ryding@boverket.se

Camilla Altahr-Cederberg, camilla.altahr-cederberg@raa.se

Hansson Hans-Erik, Hans-Erik.Hansson@lansstyrelsen.se

Ann-Cathrin Rothlind, Ann-Cathrin.Rothlind@lsh.se

Sven-Erik Nylander, Sven-Erik.Nylander@svenskakyrkan.se

Sven Fristedt, sven.fristedt.ekeroe@bredband.net

Mikael Zivkovic, mikael.zivkovic@ncc.se

Bilaga

Villkor för beviljade projekt

De villkor som gäller för beviljade projekt kommer att framgå av Energimyndighetens beslut om beviljat stöd. Nedan ges en beskrivning av villkoren.

Allmänt

Energimyndighetens beslut om stöd baserar sig på en överenskommen projekt- och kostnadsplan. Den del av kostnaderna som inte täcks av stödet från Energimyndigheten ska bestridas med egna medel eller med medel från annan finansier. Stödmottagaren svarar för finansiering av kostnadsökningar som uppstår under projekttiden. Energimyndighetens beslut om stöd, som inte avser innevarande budgetårs stödmedel, gäller endast under förutsättning att Energimyndigheten får/disponerar erforderliga medel.

Förskjutningar av kostnader mellan kostnadsslagen accepteras upp till 10 procent inom varje kostnadsslag, under förutsättning att totalramen inte förändras. Större förändringar kräver Energimyndighetens godkännande.

§ 1 Utbetalning av stöd

Utbetalning av stöd sker, om annat ej anges i beslutet, mitt i projektperioden för respektive budgetår utan föregående rekvisition. Stödet täcker mervärdesskatt endast då denna uppkommer som nettokostnad hos Stödmottagaren (gäller endast universitet och högskolor). Verifikationer för de redovisade kostnadsposterna ska vid anfordran insändas till Energimyndigheten. Medel som inte har förbrukats ska återbetalas. Förskott kan lämnas med högst 30 procent av det totala stödbeloppet (gäller endast universitet och högskolor). 15 procent, eller annan procentsats som framgår av beslutet, av beviljade medel kan innehållas tills slutrapportering enligt § 4 inkommit och godkänts av Energimyndigheten.

§ 2 Arbetsgivare förhållande

Energimyndigheten är inte arbetsgivare eller uppdragsgivare för stödmottagaren eller annan som denne anlitar för projektet. Energimyndigheten gör således inte avdrag för skatter, socialförsäkringsavgifter etc.

§ 3 Underrättelse skyldighet angående finansiering

Stödmottagaren är skyldig att omgående skriftligen underrätta Energimyndigheten om medel för projektet i beslutet söks eller erhålls från annan än Energimyndigheten.

§ 4 Rapportskyldighet

Rapporter och enkäter enligt nedan ska inges enligt Energimyndighetens anvisningar. Om särskilda redovisningar krävs därutöver anges det i beslutet.

Årsrapport

Universitet och högskolor är skyldiga att för varje budgetår på Energimyndighetens begäran inlämna årsrapport, rörande institutionens och/eller forskargruppens samlade verksamhet.

Lägesrapport

Lägesrapport rörande projektets verksamhet ska lämnas på Energimyndighetens begäran. Den ska innehålla en beskrivning av projektets hittillsvarande verksamhet och resultat samt en ekonomisk redovisning. Dessutom kan Energimyndigheten begära att rapporten ska innehålla en teknisk statusrapport. Lägesrapporten ska lämnas till Energimyndigheten senast det datum som anges i beslutet.

Ekonomisk Redovisning – gäller endast företag

Ekonomisk redovisning ska lämnas en till två gånger årligen på en särskild blankett som tillhandahålls av Energimyndigheten eller hämtas på myndighetens webbplats (www.energimyndigheten.se). Redovisning ska lämnas in senast vid i beslutet angivet datum.

Slutrapport

Slutrapport ska redovisa projektresultaten samt innehålla en beskrivning av projektets genomförande och måluppfyllelse. Dessutom ska rapporten innehålla en sammanfattning av projektresultaten på engelska om högst 200 ord. Rapporten ska lämnas till Energimyndigheten senast det datum som anges i beslutet.

En särskild ekonomisk slutredovisning ska inges senast vid i beslutet angivet datum och på en särskild blankett som tillhandahålls av Energimyndigheten eller hämtas på myndighetens webbplats (www.energimyndigheten.se).

Enkät

I slutet av varje år ska du som stödmottagare fylla i en enkät och lämna till Energimyndigheten. Vi samlar på uppdrag av till regeringen in uppgifter från samtliga stödmottagare för att redovisa ett antal resultat i indikatorform i vår årsredovisning.

§ 5 Ändringar

Väsentliga ändringar inom den av Energimyndigheten godkända projekt- och kostnadsplanen ska i förväg anmälas till Energimyndigheten för prövning och godkännande. Inträffar omständighet av väsentlig betydelse, som får till följd att projektet avbryts, försenas etc, ska stödmottagaren omgående underrätta Energimyndigheten. Stödmottagaren är skyldig att omgående anmäla namn- och adressändring.

§ 6 Publicering

Projektresultaten ska publiceras. Publicering ska göras i enlighet med god internationell sed för publicering av forskningsresultat.

Stödmottagaren har rätt att skydda resultaten med patent eller annan immateriell skydds rätt och därvid avvakta med publicering intill dess eventuella ansökan om sådan skydds rätt inlämnats till berörd patentmyndighet. Avser stödmottagare att skydda resultaten ska detta meddelas Energimyndigheten. Ansökan till patentmyndighet ska inlämnas utan dröjsmål. Önskar stödmottagaren fördröja publicering av annat skäl än ovan nämnda eller avstå från publicering av visst resultat ska Energimyndighetens skriftliga medgivande därom inhämtas från fall till fall.

Vid all presentation av projektet ska anges att arbetet utförts med stöd från Energimyndigheten (namnet återges på engelska med Swedish Energy Agency).

§ 7 Rätt till resultat

Stödmottagaren eller resultatens rättsinnehavare innehar den kommersiella nyttjanderätten över projektresultaten och har rätt att upplåta eller överlåta rättigheterna till annan.

Om rättighet till projektresultat överläts till ett företag som bedriver ekonomisk verksamhet ska kompensation som motsvarar marknadspriset för rättigheterna lämnas (gäller endast universitet och högskolor).

§ 8 Granskningsrätt

Energimyndigheten eller person/er som Energimyndigheten utsett (t.ex. auktoriserad revisor) äger rätt att följa arbetet och ta del av handlingar som kan lämna upplysning om den tekniska och ekonomiska utvecklingen av projektet. För att möjliggöra granskning har Energimyndigheten rätt att utfärda särskilda anvisningar för redovisning.

Energimyndigheten har dessutom rätt att följa upp avslutat projekt genom att begära uppföljningsrapport, som ska utformas och inges enligt Energimyndighetens anvisningar. Sådan rapport kan begäras in vid tre tillfällen inom en tioårsperiod räknat från slutrapportdagen.

§ 9 Ändring av beslut

På stödmottagarens begäran med motivering kan Energimyndigheten medge välmotiverade ändringar i projektet.

§ 10 Upphävande av beslut

Energimyndigheten kan besluta att outnyttjat stöd ska innehållas alternativt att utbetalda medel, som ännu ej upparbetats, ska återtas om:

- a) förutsättningarna för projektets finansiering förändrats
- b) projektet inte bedrivs enligt den överenskomna projektplanen
- c) utsikter saknas för att inom rimlig tid nå tillfredsställande resultat i projektet (till exempel på grund av väsentligt ändrade förutsättningar eller konkurrensförhållanden) eller om projektets planliga fortsättning inte kan anses säkerställd (till exempel på grund av obestånd om stödmottagaren är ett företag)

d) stödmottagaren underlåter att underteckna och återsända ett exemplar av villkorsbilagan till Energimyndigheten.

§ 11 Återkrävande av utbetalt belopp

Utbetalt belopp jämte ränta 8 % (åtta procent) över gällande referensränta kan återkrävas med omedelbar verkan om:

- a) stödmottagaren inte lämnar föreskrivna rapporter enligt § 4
- b) stödmottagaren använder stödet till annat ändamål än vad som anges i den överenskomna projektplanen
- c) projektet inte bedrivs enligt den överenskomna projektplanen
- d) stödmottagaren i övrigt inte uppfyller skyldigheterna enligt villkorsbilagan eller de särskilda villkoren i beslutet.

§ 12 Innehållande av stöd

Energimyndigheten rätt att stoppa vidare utbetalning av medel tills dess beslut har fattats att vägra utbetalning eller att återkräva beviljade medel enligt paragraferna 10 och 11. Ett sådant stopp av vidare utbetalning av medel kan även omfatta utbetalningar till andra projekt som administreras av samma institution, företag eller motsvarande administrativ enhet, om Energimyndigheten så beslutar.

§ 13 EU:s statsstödreger

Som villkor för stöd gäller att stödåtgärderna får upphävas eller ändras och stödet återkrävas om Europeiska kommissionen genom beslut som vunnit laga kraft eller Europeiska unionens domstol har funnit att stödet strider mot artikel 107 i fördraget om den Europeiska unionens funktionssätt. Beslut om upphävande eller ändring av stödåtgärderna fattas av regeringen. Därvid fastställs i varje enskilt fall villkoren för återbetalning av stöd.

Samtycke enligt personuppgiftslagen och medgivande till tillgängliggörande av information.

Energimyndigheten tillgängliggör information om projekt som finansieras av myndigheten på myndighetens webbplats www.energimyndigheten.se. Där kan allmänheten söka efter information om pågående och avslutade forskningsprojekt utifrån olika sökord, såsom forskningsämne, forskningsorganisation, projekttitel, projektledare.

I och med att projektledaren och behörig firmatecknare undertecknar villkoren samtycker projektledaren till att personuppgifter (namn och organisation) och den behörige firmatecknaren till att icke sekretessbelagd information och rapporter som förekommer i projektet får göras tillgängliga för allmänheten på myndighetens webbplats. Stödmottagaren är ansvarig för att innehavare av upphovsrätt har medgivit tillgängliggörande och ska se till att upphovsrättsinnehavaren har rätt att lämna samtycke i varje enskilt fall.